

Cvito i Vito /anđeli ražalovanih predaka/

Razumnu noćnu odluku raspršilo je nerazumno bjelilo dana. Ušla su u Varaždin s južne strane, one s koje Svemir ima izgled oglodane kruške. Dva anđela u misiji vraćanja osmijeha dječaku iz Ulice lipa, teško bolesnom i, za čovjeka koji je još nezamjetan, sklonom nerazumnim stvarima kakva je knjiga. Cvito, svježe izbrijan, mladolik, nizak i okrugao poput ostalih predstavnika svoje vrste; i Vito, svojevrsna crna ovca među anđelima, pohabanih krila s golubinjim vezivom i čvorom; nemaran i prema kosi koja je rasla posve slobodno, na sve strane, kao makija na vrištini. Anđeo s iskustvom boli i neuspjeha. Prezir i sarkazam krasio je i njegovu vrlinu služenja umilnim riječima.

Nepuni sat ranije, ljušteći blago gorke sjemenke suncokreta, ležali su na oblacima iznad Varaždina. Oblaci su bili neudobni, ali spavali su oni i odmarali se i na gorim mjestima. Stanku za ručak uvijek bi oplemenili glazbom. Cvitina je violina, s vrhom od sjemena bakrene smreke, nadjačavala i barokni orkestar. Od meteža duboko ispod vrtjelo im se u glavama. Bližilo se vrijeme blagdana. Ljudi su doručkovali u pokretu. Kuće su mirisale po sredstvima za pranje prozora, namještaja i podova. U onima koje su zaposjele osobito vrijedne domačice spravljali su se kolači od marcipana, brusnica, kokosa, tamne čokolade, vanilije... Varaždinski su kl'ipiči izvirivali iz zdjela. Pekarski se ceh nadmetao s mesarskim koji je svoju moć gradio na tajnim recepturama od konjetine. Poneka priča o čudesnom varaždinskom rajžlecu od konjskih fileka probila se i do anđeoskog svijeta. Ljudske su kretnje, beskorisne poput čamaca na vrhu brijega, nadmašivali rojevi osa i bumbara koji su posvuda tkali svoje velike košnice. Kada su oblaci poprimili boju feudalne surovosti i kada se iz njih, kao iz napukle duše prvi put ostavljene žene, prolomila oluja koja je mirisala na užeglu medvjedu mast, Cvito i Vito su se zadignutih ovratnika, drhtureći od iznenadne hladnoće, već približavali gradskim vratima. Hodali su dovoljno iznad tla da ne ostave trag. Olujno nevrijeme, tako često za smjene godišnjih doba, učas je prorijedilo rijeke prolaznika. Oblikovana maštom glasovitog kipara teškim je vratima od kovanog željeza, ukrašenim medaljonima s prikazom težačkih radova po

mjesecima, neviđenom lakoćom upravljao vjetar. Vito je morao upregnuti svu svoju snagu da mu se ne otmu iz ruku i zapriječe Cviti ulazak u grad.

Ulica lipa je prema mapi koju su, brojeći zadnje novčiće dnevnicama, kupili na prvoj uglovnici bila na drugom kraju grada. Koraka skraćenog na pedalj sporo su napredovali. Noge su morali spustiti na tlo kako bi se oduprli oluji. Hod po betonu prekrivenom šljunkom bio je nalik škrगतanju zuba. Nošena vjetrom koji je vješto upravljao i glomaznim kontejnerima za biološki otpad pred Cvitine je noge sletjela tanka knjižica. Posegnuo je za njom. Prvi vrhu sivih korica, u romboidnom plavom meandru od jelovih daščica, čitao je *Ernest Fišer, Nagrizeni anđeo*. Stihovi su bili o vjeri no toliko luckasti i dobrohotni da su nagnali Cvitu da ih pohrani u džep kaputa. „Poezija – to je kada stvari promatraš kao da si s drugog planeta!“ – prisjetio se Cvito riječi svoga djeda. Jedno je sjećanje vuklo drugo – djedu alkohol nije bio mrzak. Posebice domaća prepečenica od šljive koju je nabavljao izdaleka, s prostora Vojne krajine, i koja ga je koštala ražalovanja anđeoskog reda. S radošću se sjećao i „vreće buha“ – igre u kojoj bi djed i baka sa svog bračnog kreveta skidali prekrivač, prostirali ga na pod da mali Cvito može leći u nj. Baka i djed bi uhvatili prekrivač za krajeve, podigli unuka u visinu svojih bedara i njihali ga dok mu se osmijeh ne bi prelio preko prekrivača. Neka od sljedećih stanki za ručak mogla bi se pretvoriti u pravi glazbeno-poetski recital. Sporosti je upravljala i njihova radoznalost. Svaku su kuću, svaku zgradu, pažljivo razgledali. Radoznalost je išla tako daleko da su bez ustručavanja zavirivali i kroz prozore. U varaždinskim su uredima, kao i u uredima svih hrvatskih gradova, svežnjevi listova o razvodima uvelike nadvisivali vjenčane.

Vlasnici kuće u Ulici lipa na broju 7, dvorište usko kao grlo boce, kako bi imali oslonište za prostrijeti rublje, premrežili su brajdama. Visoko u gustoj lozi ptice su, u taktu metronoma, ključale grožđe. Mali je, grleni pijetao, nezainteresiran za sve oko njega, u istom taktu tražio zrnca prosa. Izolirano od ostatka grada ustajalo je, stvrdnuto rumenilo dvorišta, zaprašilo anđele. Čisteći se od mliječne, razvodnjene svjetlosti kao od neočekivane napasti, anđeli su začuli glas. Glas djeteta oko kojega svijet još nije čvrsto istkan; koji se na rubovima još cufa; koji ima mnoštvo rupa i pogrešaka u tkanju. Dok je Cvito zaneseno slušao Vito se već uspinjao na klupicu naslonjenu na kućno pročelje i provirivao kroz prozor prizemnice. Sjedeći na rubu kreveta s uzglavljem od pletera plavokosa je djevojčica bolesnom dječaku pričala priču

o anđelima. Imala je onu vrstu intenzivne blagosti kojom djevojčice na pragu djevojaštva tako spontano zrače. Kovitlace u srcu smirivala je jedinim sredstvom kojim je raspolagala – pričom o dva anđela. Petrolejka na stolu, drhtava kao netko tko se cijelog života bavi nevoljom, osvjetljavala je samo gumbe na djevojčicinoj haljini i dječakovo lice. Poklonjena pozornost obično biva uzvrćena bujicom riječi zahvalnosti, no dječakovo je lice ostalo nepromijenjeno u svojoj tvrdoći i patnji. Tek na spomen anđelovih imena – Cvito i Vito – dječakovo se lice razvuklo u osmijeh. Kao da dodirom tanke stabljike maslačka liječite zloćudnu bolest. Grumen čiste ljubavi učas je nadmašio bol. Poput čovjeka koji nešto silno želi dječak je, poradi osmijeha, našao snagu gdje je mislio da je nema.

Cvito i Vito tiho su se izvukli iz Varaždina. Pomisao na grad u kojem žive domišljate djevojčice blagotvorno je djelovala na njih. Teško se približiti čudu na tako blisku udaljenost bilo je i anđelima. S ostatkom ljeta sada su mogli nešto i započeti.

Bogdan Arnautović, Sisak